

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	31 maart 2026	n.v.t.

Onderwerp

Vaarwegbeheerovereenkomsten tussen PZH en de waterschappen

Advies

1. Aan te gaan de Vaarwegbeheerovereenkomst HHR - PZH 2025-2029 met het Hoogheemraadschap van Rijnland met terugwerkend kracht vanaf 1-1-2025.
2. Aan te gaan de Vaarwegbeheerovereenkomst HDD - PZH 2025-2029 met het Hoogheemraadschap van Delfland met terugwerkend kracht vanaf 1-1-2025.
3. Aan te gaan de Vaarwegbeheerovereenkomst HHSK - PZH 2025-2029 met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard met terugwerkend kracht vanaf 1-1-2025.
4. Aan te gaan de Vaarwegbeheerovereenkomst HDSR - PZH 2025-2029 met het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden met terugwerkend kracht vanaf 1-1-2025.
5. Aan te gaan de Vaarwegbeheerovereenkomst WSRL - PZH 2025-2029 met het Waterschap Rivierenland met terugwerkend kracht vanaf 1-1-2025.
6. Aan te gaan de Vaarwegbeheerovereenkomst WAGV - PZH 2025-2029 met het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht met terugwerkend kracht vanaf 1-1-2025.
7. Vast te stellen de brief aan waterschap het Hoogheemraadschap van Rijnland met betrekking tot "Vaarwegbeheerovereenkomst HHR - PZH 2025-2029".
8. Vast te stellen de brief aan waterschap het Hoogheemraadschap van Delfland met betrekking tot "Vaarwegbeheerovereenkomst HDD - PZH 2025-2029".
9. Vast te stellen de brief aan waterschap het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard met betrekking tot "Vaarwegbeheerovereenkomst HHSK - PZH 2025-2029".
10. Vast te stellen de brief aan waterschap het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden met betrekking tot "Vaarwegbeheerovereenkomst HDSR - PZH 2025-2029".
11. Vast te stellen de brief aan waterschap het Waterschap Rivierenland met betrekking tot "Vaarwegbeheerovereenkomst WSRL - PZH 2025-2029".
12. Vast te stellen de brief aan waterschap het Waterschap Amstel Gooi en Vecht met betrekking tot "Vaarwegbeheerovereenkomst AGV - PZH 2025-2029".
13. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het aangaan van de vaarwegbeheerovereenkomsten 2025-2029.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om:

- In de publiekssamenvatting aan te geven dat er zeven inliggende waterschappen bestaan, maar dat de vaarwegen van het waterschap Hollandse Delta in beheer van Rijkswaterstaat zijn..

Bijlagen

- Vaarwegbeheerovereenkomst HHR – PZH 2025-2029
- Vaarweg- en watersysteembeheerovereenkomst HDD – PZH 2025-2029
- Vaarwegbeheerovereenkomst HHSK – PZH 2025-2029

- Vaarwegbeheerovereenkomst HDSR – PZH 2025-2029
- Vaarwegbeheerovereenkomst WSRL – PZH 2025-2029
- Vaarwegbeheerovereenkomst AGV – PZH 2025-2029
- GS Brief aan het Hoogheemraadschap van Rijnland
- GS Brief aan het Hoogheemraadschap van Delfland
- GS Brief aan het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
- GS Brief aan het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
- GS Brief aan het Waterschap Rivierenland
- GS Brief aan het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

1 Toelichting voor het College

Eind 2009 is de Waterwet van kracht geworden. De Waterwet beoogde onder meer het vaarwegbeheer duidelijker te maken. Dit was met name van belang voor die watergangen waarvan het watersysteembeheer berust bij de waterschappen en die tegelijk gebruikt worden als vaarweg voor de scheepvaart. In 2015 heeft PS de Vaarwegenverordening Zuid-Holland 2015 vastgesteld. In deze verordening werden de vaarwegbeheerders van de voor de provincie van belang zijnde vaarwegen aangewezen. Dit zijn de vaarwegen die vallen onder het Basis Recreatie Toervaartnet Nederland (BRTN). Daarnaast is de Uitvoeringsregeling Vaarwegprofielen 2015 door PS vastgesteld. Dit is het kader voor beheer en onderhoud van de vaarwegen. De vaarwegenverordening is opgegaan in de Omgevingsverordening 2019 en later de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV).

Waterschappen kunnen als functioneel bestuur geen andere taken uitvoeren dan die wettelijk zijn toebedeeld. Vaarwegbeheer is niet wettelijk aan waterschappen toebedeeld. Om die reden kunnen watergangen van het waterschap alleen uit waterhuishoudkundig oogpunt beheerd en onderhouden worden en niet als vaarweg voor de scheepvaart.

Op grond van de Omgevingswet is de provincie verplicht om bij verordening het vaarwegbeheer te regelen. In de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening zijn de waterschappen als vaarwegbeheerder aangewezen. Waterschappen mogen als functioneel bestuur hun ingezetenen niet belasten voor taken die zij wettelijk gezien niet mogen uitvoeren. Daarom ontvangen de waterschappen van de provincie een vergoeding voor de uitvoering van het vaarwegbeheer op de in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening aangewezen vaarwegen. Het nautische beheer wordt op grond van de Scheepvaartverkeerswet door de provincie toegewezen. Deze aanwijzing is geregeld in de Verordening nautisch beheer en de aanwijzingsbesluiten van PS uit 1992.

Op 6 oktober 2015 (PZH-2015-526554041) hebben GS besloten om met zes waterschappen de overeenkomsten "Uitvoering vaarwegbeheer in Zuid-Holland" aan te gaan. In 2021 zijn de overeenkomsten herzien en hebben GS op 30 november 2021 (PZH-2021-790129114) besloten om deze opnieuw aan te gaan. Belangrijkste aanpassingen in deze overeenkomsten waren het toevoegen van "nautisch beheer", actualisatie van normkosten en afspraak tot jaarlijkse indexatie van de normkosten. Het nautische beheer is gericht op het bevorderen van een veilige en doelmatige afwikkeling van het scheepvaartverkeer, onder andere door regulering en handhaving.

Om meer duidelijkheid en eenheid te creëren in (landelijk) vaarwegbeheer is er in augustus 2023 afgesproken om met aangrenzende provincies (Provincie Noord-Holland (PNH), Provincie Utrecht (PU) en Provincie Zuid-Holland (PZH)) en de daar in liggende waterschappen gelijke definities, uitgangspunten en afspraken te maken. Er zijn ambtelijke werkgroepen gevormd waarin een sjabloon gemaakt is voor een overeenkomst tussen een provincie en een waterschap en er is een verrekenmodel gemaakt op basis van normkosten.

Wijzigingen overeenkomst

De overeenkomsten regelen de uit te voeren taken en welke vergoeding hier tegenover staat. Het kan zowel gaan over een vergoeding van, als aan de provincie Zuid-Holland. De totale vergoeding

wordt berekend door het aantal te vergoeden kilometers te vermenigvuldigen met het normbedrag per kilometer. Het overzicht van de te vergoeden bedragen wordt als bijlage bij de overeenkomsten gevoegd.

De normkosten voor het nieuwe model zijn gebaseerd op de normkosten die de provincie hanteert voor haar beheer en onderhoud. Na indexatie bleken de normkosten voor oeveronderhoud niet reëel. Deze bedragen zijn aangepast op basis van recente project-ramingen.

Op verzoek van de waterschappen is er een kostprijsverhogende btw-component toegevoegd aan de normbedragen van werkzaamheden die uitgevoerd worden door externe partijen, zoals het vervangen van oevers. Dit is een aanpassing van de overeenkomsten ten opzichte van de voorgaande jaren. De achterliggende reden is dat - in tegenstelling tot de provincie - een waterschap geen btw kan terugvragen aan het btw-compensatiefonds (BCF) maar wel de btw uit eigen middelen betaald aan de externe partij die de werkzaamheden uitvoert.

Vervolgstappen

Op basis van het opgestelde sjabloon zijn er 6 overeenkomsten gemaakt met de verschillende waterschappen. Deze zijn door de waterschapsbesturen goedgekeurd. Na ondertekening door de gedeputeerde zullen de overeenkomsten met terugwerkende kracht ingaan per 1-1-2025.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW : € 2.810.000,00
Programma : gedekt binnen Ambitie 2 - Bereikbaar Zuid-Holland
Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's.

Financiële gevolgen

In 2024 heeft PZH de zes waterschappen in totaal 4,25 mln betaald als vergoeding voor het nautisch- en vaarwegbeheer. Door de gewijzigde normkosten, indexatie en toevoegen van kostprijsverhogende btw-component betaald PZH in 2025 4,56 mln, een verhoging van 7%.

In 2024 ontving PZH 1,75 mln van de waterschappen als vergoeding voor het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van het watersysteembeheer. In 2025 is dit totaal bedrag gelijk gebleven, het wijzigen van de normkosten en de verhoging door indexatie compenseert elkaar. Netto vergoedt de provincie een bedrag van 2,81 mln exclusief btw.

De vergoedingen voor 2025 vormen het basis bedrag voor de afrekeningen voor komende jaren. Dit bedrag zal jaarlijks geïndexeerd en jaarlijks afgerekend worden.

Juridisch kader

De overeenkomsten gaan in met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2025. Door wat aanvullende vragen over de btw compensatie en de grote hoeveelheid partijen waarmee afstemming bereikt moest worden, hebben de laatste punten meer tijd gekost dan gedacht.

Dit heeft echter geen consequenties omdat de werkzaamheden buiten niet veranderd zijn, hebben de partijen het afgelopen jaar het beheer en onderhoud al volgens de overeenkomst uitgevoerd. Daarnaast waren de financiële kaders tijdig bekend, zodat dit nog in het financiële jaar 2025 meegenomen kon worden.

2 Voorafgaande besluitvorming

Op 6 oktober 2015 (PZH-2015-526554041) hebben GS besloten om met zes waterschappen de overeenkomsten “Uitvoering vaarwegbeheer in Zuid-Holland” aan te gaan. In 2021 zijn de overeenkomsten herzien en hebben GS op 30 november 2021 (PZH-2021-790129114) besloten om deze opnieuw aan te gaan. Met dit besluit worden de herziene overeenkomsten opnieuw aangegaan.

3 Proces

Hoewel er al in 2023 gestart is met het opstellen van de nieuwe vaarwegbeheerovereenkomsten, is het niet gelukt om in 2025, na afronding van de oude overeenkomsten, nieuwe overeenkomsten vastgesteld te hebben. Hoewel de samenwerking goed geweest is, hebben sommige stappen een langere doorlooptijd gehad dan verwacht. Vooral het zorgen dat voor meer duidelijkheid en eenheid in (landelijk) vaarwegbeheer met aangrenzende provincies (PNH, PU, PZH) vroeg veel afstemming over gelijke definities, uitgangspunten en afspraken.

Uiteindelijk zijn alle partijen tevreden met de overeenkomsten die nu zijn opgesteld en zorgen we gezamenlijk met de waterschappen voor goede regionale vaarwegen.

4 Participatie en rolneming

De nieuwe overeenkomsten zijn gelijk opgesteld met de zes waterschappen die in Zuid-Holland liggen. Daarnaast zijn ze ook in samenwerking met de provincie Utrecht en Noord-Holland opgesteld, zodat er nu gelijke overeenkomsten zijn in alle drie de provincies.

5 Communicatiestrategie

Niet van toepassing